

Randine Grini

Kristne abortmotstandere: kvinnesyn og abortstigma

En casestudie av organisasjonen Pro-Life Action League

Bacheloroppgave i sosiologi

Veileder: Aurora Sørsveen

Mai 2020

Forord

Bacheloroppgaven er for mange tredjeårsstudenter det første store sosiologiske arbeidet de skal gjennomføre på egen hånd. For meg var ordet bacheloroppgave ladet med både nervøsitet og engasjement. Gjennom å velge ut tema og interessante faglige og samfunnsengasjerte samtaler med medstudenter og veileder, opplevde jeg stadig mer engasjement og mindre nervøsitet.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Aurora Sørsveen for å ha tatt imot min store sky av ideer med et smil og bistått meg i jobben med å gjøre de til et konkret, eget forskningsprosjekt. Spesielt takk for god oppfølging etter at campus stengte.

Selv om Korona-situasjonen gjorde at jeg måtte jobbe med oppgaven alene, har jeg ikke vært alene om den. Charlotte Carlsson og Maria Isabel Abrante fortjener en egen takk for å ha bidratt til diskusjoner om abortpraksis og samfunnsendring. Takk for at dere har delt mitt engasjement for oppgaven i god sosiologisk ånd. Takk til Tora Kristine Moum Gresseth for korrekturlesing og kommentarer. Du er mitt ekstra sett med øyne.

Jeg overlater mitt første selvstendige sosiologiske prosjekt med stolthet.

Rena, mai 2020

Innholdsfortegnelse	Side
1.0. Innledning	3
1.1. Personlig begrunnelse	4
1.2. Problemstilling	4
1.3. Pro-Life Action League: Hvem er de?	4
1.4. Disposisjon	5
2.0. Teori	7
2.1. Sosial interaksjonisme: Goffman om roller og stigma	7
2.2. Tidligere forskning på kvinnerollen og abortstigma	7
2.3. Castells om nettverkssamfunnet og tidligere forskning på digital politisk debatt...9	
2.4. Makt og disiplinering	9
3.0. Metode	11
3.1. Metodisk begrunnelse og utvalg av datamateriale	11
3.2. Diskursanalyse	12
3.3. Forskerrollen	13
3.4. Pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet	13
4.0. Analyse	15
4.1. Oppfordring til «sidewalk counseling»	15
4.2. Oppfordring til å redde «ufødte brødre og søstre»	17
4.3. Vitenskapen om når livet begynner	18
4.4. Abort som markør på et samfunn i trøbbel	19
5.0. Diskusjon	20
5.1. Slik er det – derfor bør vi?	20
5.2. Kvinneideal, stereotypier og stigmatisering	21
5.3. Å plassere kvinnen i front	23
5.4. Abortkamp på internett	24
5.5. Selvfølgelig er det slik. Eller?	25
6.0. Avslutning	27
6.1. Hvilke forestillinger om kvinner og abort skisseres av kristne abortmotstandere?	27
6.2. Behov for videre forskning	28
7.0. Litteraturliste	30

1.0. Innledning

Samfunnsforskere har de siste tiårene rettet oppmerksomhet mot hvordan politisk debatt har forflyttet seg over på internett (Svensson 2012; Fairclough 2005). Svensson (2012) hevder at digital politisk deltakelse og informasjonsstrømmer konstruerer nye maktstrukturer i samfunnet. Abortmotstand på internett kan forstås som et eksempel på det. Forskning peker på at medier er en del av hvordan diskurser om abort og abortstigma produseres og endres (Kumar, Hessini & Mitchell 2009; Purcell, Hilton & McDaid 2014).

Abort har vært et kontroversielt tema på den internasjonale arenaen i flere tiår. (Binion 1997; Sprague & Greer 1998; Purcell 2015). I Norge er gjeldende abortlovgivning med fritt svangerskapsavbrudd frem til tolvte svangerskapsuke ansett som et kompromiss mellom kvinners rett til selvbestemmelse og fosterets rettsvern (Abortloven 2019 § 2; Bahun 2019). De siste årene har denne lovgivingen vært under press (NRK 2018; Kaluza 2019). I 2019 lyktes Kristelig Folkeparti i regjering med å åpne for endring av abortlovens paragraf 2c (Kaluza 2019). KrF (u.d.) uttrykker i sin partipolitikk at de vil arbeide for en lov som sikrer rettsvern for «ufødt liv». I likhet med Norge er USA en del av verden der abortlovgivningen har vært mest liberal (NRK 2018, Ziebertz & Zaccaria 2019). Til tross for dette peker nyhetsbildet på at abortmotstand i voksende grad finner sted også her (Pletten 2019; Gimse 2019). I 2019 vedtok delstaten Alabama et tilnærmet totalforbud mot abort (Gimse 2019). Arbeid for å innsnevre abortloven i Norge og USA eksemplifiserer med dette abortmotstand som et bredt fenomen som finner sted innenfor, og på tvers av land. Den amerikanske konteksten er kanskje der abortmotstand som samfunnsendring¹ har vært tydeligst de siste årene, eksemplifisert gjennom lovendringen i Alabama.

Abortspørsmålet har med andre ord fått stor oppmerksomhet de siste årene. Crawley, Willman, Clark og Walsh (2009:228) argumenterer for at abortdebatten ikke lenger først og fremst handler om en medisinsk prosedyre, men om en sosial og politisk kontekst der kvinner holdes ansvarlig for alle aspekter ved uønsket graviditet. Denne sosiale og politiske konteksten finnes nå også på internett (Bloch 2007). Eksempelvis har den amerikanske kristenkatolske organisasjonen Pro-Life Action League etablert seg på internett. Begrepet «Pro-Life» brukes om den ene av to sider i abortdebatten. Pro-Life siden, eller abortmotstanderne, vektlegger at menneskelige embryoer og fostre bør beskyttes av en rett til

---

¹ Abortmotstand i seg selv er trolig størst i land der abort er ulovlig eller abortlovgivningen er restriktiv. Argumentet her er at USA utgjør det tydeligste eksempelet på abortmotstand som en del av sosial og politisk samfunnsendring.

liv (Ziebertz & Zaccaria 2019:28-29). På Pro-Life Action League sin nettside presenterer organisasjonen sitt synspunkt på abort og abortmotstand. I en tid der abortmotstandere organiserer seg på internett, er det sosiologisk interessant å analysere hvordan de handler for å etablere bestemte ideer om abort og hvilke konsekvenser det har. Det er en interessant diskusjon med tanke på bidrag fra feministisk litteratur om produksjon av kategorien *kvinne* og kvinnerollens uformelle normer som underliggende i en diskurs om abort. Fra et sosiologisk ståsted kan dette analyseres ut ifra begrepene makt, disiplinering og stigmatisering.

1.1. Personlig begrunnelse

Valget av kristen abortmotstand som overordnet tema er i tillegg til å være av sosiologisk interesse, også basert på en personlig begrunnelse. Jeg fikk selv øynene opp for abortdebatten i 2019 da den norske regjeringen åpnet for endring av norsk abortlov. Som kvinne oppvokst i Norge er retten til selvbestemmelse en rettighet jeg tidligere har tatt for gitt. Ved å fordype meg i tema både i Norge og utenlands, har jeg derimot blitt klar over hvordan kvinners rett til selvbestemmelse ikke har vært, eller er, en stabil rettighet preget av konsensus. Dette gjorde meg nysgjerrig på abortmotstanderes argumenter. Hvordan kan en rettighet jeg tar som en selvfølge, være en selvfølge for andre å motarbeide?

1.2. Problemstilling

Med utgangspunkt i organisasjonen Pro-Life Action League som case, skal denne oppgaven svare på følgende problemstilling: *Hvilke forestillinger om kvinner og abort skisseres av kristne abortmotstandere?* Hovedfokuset ligger her på hvilke forestillinger som skapes gjennom kristne abortmotstanderes retorikk. For å kunne identifisere og diskutere disse forestillingene, anvendes en analyse av språklige virkemidler som verktøy.

Underproblemstillinger er:

- 1. Hvilke språklige virkemidler bruker Pro-Life Action League?*
- 2. Hvordan kan virkemidlene sies å fungere overbevisende?*

Utvalgt sosiologisk teori som bidrar til å diskutere problemstillingen er interaksjonistisk litteratur om roller og stigma. Feministisk kritikk og modernitetsteori om nettverkssamfunn inkluderes som supplement.

1.3. Pro-Life Action League: Hvem er de?

Pro-Life Action League (2020b) er en amerikansk organisasjon mot abort som ble grunnlagt av Joseph Scheidler i 1980. Scheidler var praktiserende katolikk (Salai 2017). Han grunnla organisasjonen fordi han så det som nødvendig med mer direkte former for aktivisme (Pro-Life Action League 2020b). Organisasjonen beskriver seg som en ledende aktør i kampen mot abort. De beskriver sitt samfunnsoppdrag som «empowering YOU to get active in the fight against abortion in your own community» (Pro-Life Action League 2020a). Organisasjonen har tidligere stått for en rekke arrangementer, som protester utenfor abortklinikker (Pro-Life Action League 2020f). Scheidlers katolske bakgrunn er videreført i organisasjonen. Det reflekteres i organisasjonens verdigrunnlag og aktivisme (Pro-Life Action League 2020c).

Pro-Life Action League (2020b) beskriver seg som en anerkjent og ledende organisasjon i arbeidet med Pro-Life aktivisme. Organisasjonen sin nettside er offisiell og adresserer seg til publikum ved å bruke ord som «you» gjennomgående. Nettsiden består av en hovedside og en valgmeny med underkategorier. På hovedsiden er det et bilde som viser det amerikanske flagget og mennesker i t-skjorter med skriften «choose life» (Pro-Life Action League 2020a). I valgmenyen står overskrifter som «take action» og «learn the facts». På siden «learn the facts» står blant annet «abortion facts» og «life in the womb». Under «where we stand» presenterer organisasjonen sitt syn på abort (Pro-Life Action League 2020c). Abort beskrives her som drap på uskyldige barn. Organisasjonen skriver de at de mener abort er feil uansett grunnlag og at det ikke er mer legitimt å drepe «et ufødt barn» enn det ville vært å drepe en baby (Pro-Life Action League 2020d).

På organisasjonens «about the League» side presenterer de en fortelling om nedgående moral i det amerikanske samfunnet (Pro-Life Action League 2020b). Et viktig vendepunkt i denne nedgangsfortellingen er året 1973, da USAs høyesterett vedtok en kvinnes rett til abort i saken Roe mot Wade (CNN 2020; Pro Life Action League 2020b; Binion 1997). Som et oppgjør med en moral de anser som ute av kontroll, presenteres kampen mot abort som kampen for en bedre verden. Håpet for Pro-Life Action League (2020c), er at gjennom sterk aktivisme vil man kunne forandre samfunnet til det bedre.

1.4. Disposisjon

Oppgaven er videre delt opp i kapitlene teori, metode, analyse, diskusjon og avslutning. I teoridelen presenteres teoretisering om roller og stigma fra et interaksjonistisk perspektiv, samt bidrag fra feministisk teori og modernitetsteori. Tidligere forskning trekkes inn under hver tradisjon. Det teoretiske utvalget er basert på at disse perspektivene gir noen briller som

kan bidra til å forstå hva datamaterialet forteller. I det følgende metodekapittelet beskrives og begrunnes utvalg av data, metodiske refleksjoner, refleksjoner tilknyttet forskerrollen og forskningens kvalitet. Oppgavens hoveddel er analyse og diskusjon. Analysen beskriver et utvalg av funn og hvordan de kan forstås. I den påfølgende diskusjonsdelen diskuteres funnene i lys av sosiologisk teoretisering og tidligere forskning. I oppgavens siste del trekkes linjene sammen og problemstillingen besvares.

2.0. Teori

2.1. Sosial interaksjonisme: Goffman om roller og stigma

Sosial interaksjonisme er en sosiologisk tradisjon som retter fokus mot hvordan relasjonen mellom selvet og samfunnet skapes gjennom kommunikasjonssystemer (Tyler & Slater 2018). Sosial interaksjonisme understreker betydningen av «å analysere hvordan individuelle stemmer er formet av de situasjonelle kontekster hvor disse uttrykkene blir dannet» (Clarke referert i Midré 2009:252). Et viktig bidrag til denne tradisjonen er Goffman og hans begrep om roller og stigma. Goffman (1992:23) definerer *sosial rolle* som utøvelsen av de rettigheter og plikter som er knyttet til en bestemt status. Roller er altså tilknyttet bestemte forventninger til oppførsel (Johannesen, Rafoss & Rasmussen 2019:218). Disse forventningene fungerer som normer for hva som er rett og galt for rolleinnhaveren å gjøre. Relatert til abort er det ofte forventninger til morsrollen, eller det å være kvinne som spilles på (Crawley et al. 2009; Purcell et al. 2014).

Stigma har ifølge Goffman (referert i Tyler & Slater 2018:729) flere egenskaper. En av disse er at stigma genereres i sosiale kontekster, og at stigma fungerer som et middel for sosial kontroll. Stigma står slik i sammenheng med sosiale roller, der stigma er uttrykk for negative sanksjoner som konsekvens av å ikke oppfylle forventningene tilknyttet en rolle (Johannesen et al. 2019). Denne formen for sosial kontroll skjer gjennom sosiale prosesser som miskjenner individer og grupper ved å kommunisere ulikhetsmarkører og reproducere stereotypier (Purcell et al. 2014:1143). Stigma kan med dette forstås som et verktøy for dominans og makt ovenfor enkelte grupper (Tyler & Slater 2018). I abort-kontekst kan stigma forstås som «a negative attribute ascribed to women who seek to terminate a pregnancy that marks them, internally or externally, as inferior to ideals of womanhood» (Kumar et al. 2009:628).

2.2. Tidligere forskning på kvinnerollen og abortstigma

I artikkelen «Conceptualising abortion stigma» retter Kumar, Hessini og Mitchell (2009) fokus på hvordan tilstedeværelsen av abortstigma anerkjennes i mange land, men at dette forskes lite på. De beskriver kampen mot abort som en ideologisk kamp knyttet til meningen av familien, morsrollen og seksualitet, som er videre relatert til sosiale og politiske strukturelle krefter. Stigmatisering av kvinner som gjennomfører abort innebærer å knytte henne til et sett av uønskede egenskaper, hevder Kumar et al. (2009:629). Forskjellige former for diskriminering, som å bli nektet svangerskapsavbrudd eller å bli utsatt for vold, skam og ekskludering er andre aspekter ved abortstigmatisering, ifølge Kumar et al. (2009). Kumar et

al. (2009) hevder videre at abortstigmatisering er en sosial prosess og diskurs som finnes på alle nivåer av samfunnet; hos staten, organisasjoner, lokalsamfunn og i individet.

Binion (1997:78) har forsket på statlig abortpolitikk i USA og hevder at amerikansk retorikk om abort opererer med et ikke-feministisk kvinnesyn. I dette ligger det staten systematisk undertrykker kvinner i abortlovgivningen, ifølge Binion (1997). Binion sin forskning kan forstås som et eksempel på abortstigma fra statlig hold, eller strukturnivå. Fra et aktør-perspektiv setter forskningen til Purcell (2015:590) fokus på hvordan stigma knyttet til abort former kvinners forventninger til, og erfaringer med, abort. Purcell (2015) hevder at kvinner lærer å forvente å bli dømt av medisinsk personell og bekjente. Purcell (2015:591) forstår videre abortstigma som grunnet i en sosial-politisk kontekst som har store konsekvenser for hvordan kvinner opplever møte med abort og tiden etterpå. Ifølge Purcell et al. (2014) er internett også en del av denne konteksten. Purcell et al. (2014) sin forskning fokuserer på hvordan media tilbyr offentlige muligheter for å vurdere kvinners reproduktive valg og ytre meninger om disse valgene. Meningene er ofte stigmatiserende fordi de konstruerer disse kvinnene som en type egoistiske og umoralske kvinner hevder Purcell et al (2014:1148). Digitale medier tilrettelegger med andre ord for mening-utgytelse mellom mennesker og er derfor en viktig aktør i produksjonen av hegemoniske politiske syn som fremstilles som «normale» (Purcell et al. 2014).

Kumar et al. (2009) og Purcell et al. (2014; Purcell 2015) sin forskning kan forstås i tråd med feministisk kritikk. Et viktig element ved feministisk kritikk er å peke på hvordan etablerte kunnskapssystemer formes av kjønnspolitikk. Sprague og Greer (1998) retter fokus mot de diskursene som preger abortspørsmålet og den reproduktive debatten. De argumenterer for at diskursen om reproduksjon slik den er i dag omhandler prosessen fra unnfangelse til fødsel. Debatten om reproduksjon handler dermed om de 40 ukene der hovedspørsmålet for kvinnen er å fortsette eller avslutte svangerskapet (Sprague & Greer 1998:59). Når Pro-Life bevegelser beskriver abort som samfunnets største trussel mot (ufødte) barn, retter de samtidig oppmerksomheten vekk fra alt som kreves for å sikre et levende barns velferd og velferden til mødrene, hevder Sprague og Greer (1998). De hevder videre at en slik type kjønnspolitikk har begrenset fokus. Når den eneste sikre måten kvinner kan kontrollere sin egen seksualitet og fruktbarhet på er retten til abort, blir dette aspektet ved reproduktivt arbeid tilskrevet stor praktisk og symbolsk mening, beskriver Sprague og Greer (1998:60). I helhet fører den reproduktive diskursen som redusert til 40 ukers svangerskap til en implisitt antagelse om at kvinner ikke er kapable til å ta moralske valg, ifølge Sprague & Greer (1998:67). Forskningen

til Beynon-Jones (2012:510) på abortpraksis i Skottland beskriver lignende funn: at statlig abortdiskurs og abortpraksis reproducerer en idé om kvinnen som inkapabel til å ta valg for seg selv. Crawley et al. (2009) kritiserer også abortdiskursen som innsnevret til kvinnens svangerskapsuker. De hevder at politisk retorikk ensidig fokuserer på ja eller nei i spørsmålet om abort, fremfor å åpne for diskusjon om finansielle, emosjonelle og psykologiske forhold tilknyttet svangerskap, og menns rolle i dem. Crawley et al. (2009) kritiserer videre et ensidig fokus hos Pro-Life bevegelser, der abort forstås som drap. Implisitt i Pro-Life budskapet er et budskap om frykt, ifølge Crawley et al. (2009). Eksempler på hvordan Pro-Life tilhengere gjør dette, er ved å hevde at dersom en kvinne gjennomfører en abort, vil hun få psykologiske eller fysiske vansker i ettertid (Crawley et al. 2009:230).

2.3. Castells om nettverkssamfunnet og tidligere forskning på digital politisk debatt

Nettverkssamfunnet som begrep beskriver fremveksten av et nytt samfunn som resultat av en rekke politiske, kulturelle og økonomiske endringer og utviklingen av informasjons- og kommunikasjonsteknologi på 1970-tallet (Castells 1998). Castells (1998:370) beskriver hvordan den digitale verden ikke bare utgjør en virtuell virkelighet, men blir til ekte erfaringer. Dette er et prinsipp ved vår tid, ifølge Castells (1998). Verden på internett og den fysiske verden interagerer og påvirker hverandre. Det er i denne utvekslingen at informasjons- og kommunikasjonsteknologi former verdensbilder, politikk og handling, hevder Castells (1998). I likhet med Castells (1998) sin teori, peker forskningen til Bloch (2007) på konsekvensene av at informasjonsnettverk opprettes og eksisterer uten statlig kontroll. Domener som tidligere har blitt kommunisert gjennom formelle styringsmakter forflyttes over til uregulerte aktører på internett. Engasjement i politiske saker og tilgang til utallige synspunkter og det å kunne ytre sine egne, er en av mange måter internett brukes på (Bloch 2007:165). I likhet med Bloch (2007) hevder Svensson (2012:5) i lys av sin forskning at digital teknologi har forandret den politiske debatten. Svensson (2012:9) anvender Foucault sitt begrep om makt, der makt forstås som et forhold *mellom* folk. Med dette hevder Svensson (2012) at når internett endrer måten mennesker interagerer på, vil politisk deltakelse og makt til å påvirke eksistere i nye former.

2.4. Makt og disiplinering

Felles for den utvalgte sosiologiske teorien og forskningen som er presentert her, er at de på forskjellige vis eksemplifiserer hvordan makt og disiplinering kommer til uttrykk. Makt og disiplinering former slik en rød tråd gjennom litteraturen. Makt forstås i denne

sammenhengen som «the capacity to impose behavior» (Castells 1998:387; Foucault 1982:789). Definisjonen innebærer en idé om at makt akkumuleres gjennom språk og kommunikasjon, eller *diskurser*. Det betyr at det ligger makt i menneskers måte å snakke om og forstå ting på, som videre påvirker hvordan vi handler. En slik forståelse av makt reflekterer maktens disiplinerende kraft, for eksempel gjennom prosesser av stigmatisering (Goffman 1982; Purcell et al. 2014).

3.0. Metode

3.1. Metodisk begrunnelse og utvalg av datamateriale

Oppgavens metodiske utgangspunkt er dokumentstudier inspirert av diskursanalyse. Dokumentstudier ble vurdert som en passende metode ettersom dokumentstudier er en *ikke-påtrengende metode*. Det vil si at en ikke behøver å bruke tiden til, eller å risikere å såre informanter (Tjora 2017). Abort regnes som et kontroversielt tema og bruk av dokumentstudier i denne sammenhengen minsker sannsynligheten for å bevege seg i et forskningsetisk skyggefelt (Tjora 2017). Dokumentstudier handler om «å analysere hvordan en tekst forstår virkeligheten og former virkeligheten» (Tjora 2017:183). Begrepet *tekst* i denne sammenhengen innebærer et vidt tekstbegrep slik det forstås i semiotikken. En tekst kan være skreven tekst slik som offisielle dokumenter, men også tale, bilde og film (Johannesen et al. 2019:247). Teksten i denne sammenhengen er nettsiden prolifeaction.org.

Valg av casestudie ble gjort for å kunne gå i dybden på argumentasjonen og virkemidlene til én organisasjon. Målet er slik å kunne oppnå en dypere forståelse av abortmotstand fra et sosiologisk ståsted. Organisasjonen Pro-Life Action League ble valgt som case på bakgrunn av en nysgjerrighet ovenfor abortmotstanderes argumentasjon. I nyhetsbildet kan en hevde at konservative religiøse organisasjoner er de som er tydeligst i kampen mot abort. Derfor ønsket jeg å fokusere på en slik organisasjon i forskningsprosjektet mitt, og gjorde dette til et utvalgs-kriterium. Pro-Life Action League er en fremtredende kristen-konservativ organisasjon mot abort i USA, basert på katolske verdier og med et ønske om å gjøre abort ulovlig. Organisasjonen ble med dette strategisk utvalgt fordi organisasjonen oppfyller prosjektets utvalgs-kriterier (Tjora 2017:40:130).

Avgrensingen til kristne organisasjoner ble gjort på bakgrunn av kristendommens sentralitet i USA. En kan stille spørsmål ved kriteriet om kristen-konservativt grunnlag, ettersom dette muligens kun gir innsikt i én type argumentasjonsgrunnlag hos abortmotstandere og trolig ikke kan si noe om ikke-religiøse abortmotstandere. I tillegg kan en stille spørsmål ved om et slikt utvalgt reproducerer en polarisering av abortdebatten. Forskning forteller at mange anser abort som legitimt i noen tilfeller, men ikke i alle og at debatten derfor ikke bør fremstå som mer polarisert enn den er (Sprague & Greer 1998). Samtidig kan en argumentere for behovet for avgrensede forskningsspørsmål for å kunne gå i dybden på en tematikk og slik kunne bidra med ny faglig kunnskap eller innsikt (Tjora 2017; Materstvedt 2018:110). Denne gangen ble det hensynet om fordypning fremfor bredde som veide tyngst.

I oppgavens analysedel presenteres utvalgt empiri fra datamateriale som tekstutdrag i bokser. Disse navngis som figurer med tall. I tekstutdragene er originalspråket beholdt. Det blir gjort for å formidle funnene slik de er i empirien, og for å unngå eventuelle oversettingsproblemer. Ved oversettelse vil det være fare for tap eller endring av originalt meningsinnhold, som kunne fått konsekvenser i en analyse. En kan stille spørsmål ved hvilke tekstutdrag som blir trukket frem i analysen og hvilke funn som ikke er inkludert. Gitt omfanget av Pro-Life Action League sin nettside er det ikke mulig innenfor oppgavens begrensing å inkludere et stort antall funn. Derfor har jeg etterstrebet å velge ut empiri som kan anses som representativt for budskapet i sin helhet.

3.2. Diskursanalyse

Diskursanalysens oppdrag er å kritisere og problematisere etablerte tenke-, skrive- og snakkemåter (Johannesen et al. 2019:51). Det bunner i en tanke om at det er gjennom språket mennesker skaper representasjoner av virkeligheten (Rygghaug 2002:316). Fairclough (2005) ser *diskurser* som en del av all sosial praksis, men som ofte tas for gitt. Foucault var opptatt av hvordan makt manifesterer seg gjennom diskurser som utgir seg for å si det sanne (Foucault 1970). Diskursanalyse bunner slik i en sosialkonstruivistisk tanke om at fremstillinger av verden ikke er naturlige og bør problematiseres, fordi fremstillinger har konsekvenser for individer og for samfunn (Johannesen et al. 2019).

Pro-Life Action League sin hjemmeside offentlig og organisasjonens abortdiskurs er derfor allment tilgjengelig. Med dette kan en argumentere for at diskursanalyse som metode er et godt verktøy for «å stille kritiske spørsmål til den versjonen av virkeligheten folk fremsetter som sann, riktig, selvfølgelig og meningsfull» (Johannesen et al. 2019:52). Dette utgjør grunnmuren til denne oppgaven: å analysere hvordan Pro-Life Action League sin måte å beskrive verden på fremhever og legitimerer handling, og slik bidrar til å skape og endre den sosiale virkeligheten (Johannesen et al. 2019:67-68).

Innenfor metodisk diskursanalyse er det flere analytiske spørsmål å stille. Felles er språket som verktøy for overbevisning og makt. For å avgrense det analytiske skal oppgaven først og fremst analysere retorikk og på hvilke måter det anvendte språket spiller på spesifikke rolleforventninger til kvinner. Spørsmål som stilles til datamaterialet er blant annet hvordan organisasjonen går fra en er-til-bør slutning. Det vil si at en på bakgrunn av informasjon om hvordan noe *er*, sier noe om hvordan det *bør* løses (Materstvedt 2018). Oppgaven vil videre

stille spørsmål ved hva som er tekstens påstander (Johannesen et al. 2019:85), hvordan logos, etos og patos gjør seg gjeldende, og hvilke andre språklige virkemidler som anvendes.

3.3. Forskerrollen

I møte med en forskningstradisjon der forskningens integritet sammenstilles med en fullstendig objektiv forsker, kan en argumentere for at min personlig interesse for aborttematikken kan være problematisk (Tjora 2018:83; Materstvedt 2018:109). Samtidig, i lys av den fortolkende tradisjonen i kvalitativ forskning kan en stille spørsmål ved hvorvidt fullstendig objektivitet er mulig. Forskeren vil som individ være formet av personlige opplevelser og erfaringer (Materstvedt 2018:109-110; Tjora 2018). I møtet mellom egeninteresse i forskningstematikken og idealet om nøytralitet, ser jeg det derfor som viktig å reflektere rundt egen forskerrolle og vise transparens ovenfor de valgene som er tatt gjennom forskningsprosessen. Et ledd i denne prosessen er å reflektere rundt egen forståelse av datamateriale. I møtet med et datamateriale som uttrykker sterkt verdiladede politiske ytringer, kan dette påvirke tolkningen av data gitt at jeg som forsker formes av egne moralske holdninger (De nasjonale forskningsetiske komiteene 2010). Det har derfor vært viktig i møte med datamaterialet å være dette forholdet bevisst gjennom hele forskningsprosjektet. Dette er en balansegang som trolig mange forskere møter på i en situasjon der de forsker på noe som er politisk kontroversielt eller verdiladet. Det betyr ikke at slik forskning bør unngås.

3.4. Pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet

I tillegg til transparens og refleksivitet er pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet viktige kvalitetsindikatorer ved forskning (Tjora 2018). Pålitelighet handler om en sammenheng gjennom forskningsprosjektet og er knyttet til flere forhold i forskningsprosessen (Tora 2017:231). For å etablere gode kilder til pålitelighet har oppgaven hittil beskrevet hvordan ideen bak forskningsprosjektet begynte, hvilket materiale som utgjør datagrunnlaget og på bakgrunn av hvilke kriterier og forkunnskaper utvalget er blitt gjort. God gyldighet er karakterisert ved at spørsmålene som stilles og tilnærmingen som er valgt til prosjektet er relevante for å kunne finne svar på det man forsker på (Tjora 2018:79). I forhold til oppgavens tema og problemstilling er det trolig flere relevante måter dette kunne ha blitt undersøkt på utover det som dekkes i dette prosjektet. For å tilrettelegge for god gyldighet etterstreber oppgaven derfor å tydelig begrunne utvalgte forskningsspørsmål, teori og metodiske avgrensninger.

Generaliserbarhet handler om forskningen har relevans ut over det spesifikke forskningsprosjektet og beskrives gjerne som et mål innenfor samfunnsforskning (Tjora 2017:238). Utvalget for denne oppgaven er begrenset til en case. En risiko ved casestudier er graden av generaliserbarhet. Måten Pro-Life Action League uttrykker sine holdninger til abort på kan ikke tilskrives alle konservative kristne. Forskningen til Bloch (2007) fokuserer eksempelvis på kristne som ikke deler et anti-abort standpunkt. Derfor representerer Pro-Life Action League først og fremst seg selv. Likevel, ved å analysere datamaterialet i dybden og forstå det opp mot tidligere forskning, kan en hevde at Pro-Life Action League kan stå som representativt for andre kristenkonservative abortmotstandere, eller peke på en bredere tendens til hvordan abortmotstand finner sted på internett. I tråd med tidligere forskning og lignende argumentasjonsgrunnlag hos andre kristenkonservative organisasjoner, hevdes det med dette at organisasjonen kan stå som representanter for et syn eller en posisjon (Tjora 2017:130; Crawley et al. 2009; Sprague & Greer 1998; Binion 1997; Agenda Europe 2020).

4.0. Analyse

I dette delkapittelet trekkes det frem ord, setninger og avsnitt fra Pro-Life Action League sin nettside. Funnene blir analysert med fokus på språklige virkemidler som verktøy fra dokument- og diskursanalyse. Hensikten med analysedelen er å belyse hvordan organisasjonen Pro-Life Action League forstår virkeligheten og former den (Tjora 2017:183-187). Videre presenteres et utvalgt empiriske eksempler på hvordan Pro-Life Action League formidler sin forståelsen av virkeligheten.

4.1. Oppfordring til «sidewalk counseling»

Sidewalk counseling is exactly what the name implies—standing on the sidewalk outside an abortion clinic, counseling women and couples on their way inside. It is a last attempt to turn their hearts away from abortion and offer real help.

Thousands of children are alive today because the Pro-Life Action League was there at the moment of crisis. We care about the women being exploited by the abortion industry as well as the innocent babies being killed. That's why we're there on the sidewalk outside abortion facilities.

Figur 1. Utklipp hentet fra <https://prolifeaction.org/action/swc/>

Figur 1 er hentet fra Pro-Life Action League (2020e) sin side om hvordan abortmotstandere kan handle for å stanse aborter. I den første setningen står det «sidewalk counseling is *exactly* what the name implies». Bruken av ordet «*exactly*» i denne sammenhengen kommuniserer en tydelighet. Organisasjonens begreper om aktivisme beskriver *nøyaktig* det ordene sier. En kan her tolke en underliggende påstand om at organisasjonen ikke skjuler noe. De «sier ting som de er», noe som kan sies å gi troverdighet. Med ordet «counseling» kommuniseres en positiv tone. Å gi råd anerkjennes gjerne som noe velment, og noen ganger nødvendig. Samtidig er det å gi råd ikke knyttet til tvang. Slik presenteres denne formen for aktivisme som noe velment. Videre i teksten beskrives aktivismen som «a last effort». Det betegner aktivismen som en siste motstandskraft i kampen mot abort. En kan ikke gi opp kampen «før det er for sent». Betegnelsen understreker slik viktigheten av motstandernes kamp.

Aktivismen beskrives som en måte å tilby ordentlig hjelp. Bruken av ordet «real» bygger på en underliggende påstand om at staten, abortklinikker, eller abort i seg selv ikke er riktig hjelp. Abort er med andre ord ikke en løsning, ifølge organisasjonen. Å beskrive abort som «feil» hjelp, kan sies å formidle et syn der staten anses som en umoralsk aktør. Dette står som en motsetning til Pro-Life Action League, som ifølge dem selv er de som kan tilby den rette hjelpen. Det samme synet på staten underbygges i påstanden «(...) women being exploited by

the abortion industry». Å beskrive statlig abortpraksis som en industri tilskriver abortklinikker kapitalistiske tendenser, som har «drap» av babyer som mål og gevinst. Bruken av ordet «explotation» peker samtidig på en negativ handling. Ingen ønsker å bli utnyttet og ved å «redde» kvinner fra utnyttelse presenteres denne formen for aktivisme som viktig og rett. Overordnet viser denne setningen til et verdenssyn der staten og industrien anses som å ha uriktige moralske verdier og praksiser som kvinner «må passe seg for».

Videre er figur 1 et eksempel på organisasjonens bruk av metaforer. Organisasjonen beskriver at « (...) Pro-Life Action League was there at the moment of crisis». I overført betydning blir abort her forstått som en krise. Krise er et ord med kraftige negative assosiasjoner, ettersom krise er noe man vil unngå. Samtidig er det å håndtere en krise knyttet til følelser av ære og takknemmelighet. Ved å bruke ordet krise understreker Pro-Life Action League at de gjør noe de forstår som en viktig jobb. En annen metafor i teksten er «(...) to turn their hearts». Dette er et normativt utsagn, som beskriver at kvinner som har valgt abort trenger å få hjertet på «rett veg». Det innebærer med andre ord en fremstilling av at å velge abort er et moralsk galt valg og et valg der «hjertet tar feil». Hjertet i seg selv forstås gjerne som et bilde på et sted i kroppen der menneskelige følelser er sentrert, og blir dermed et sterkt moralsk uttrykk å anvende.

Et annet analyseobjekt fra figur 1 forståelsen av kategorien *kvinne*. Kvinner som tar abort presenteres som kvinner som trenger hjelp, som trenger råd og som trenger å reddes fra utnyttelse. Kvinner presenteres slik som noen som ikke kan ta valg som er til det beste for seg selv. Underliggende presenteres det her et syn på at kvinner skal få barn, eller er *ment til* å få barn, ettersom valget om abort kommuniseres som et galt valg. Her formidles med andre ord noen uformelle forventninger til innehaveren av kvinnerollen. Samlet sett kan det se ut til at teksten appellerer til publikum gjennom *patos*, følelser (Johannesen et al. 2019:197). Teksten bruker sterke ord og uttrykk som spiller på moral. Ettersom følelser påvirker våre oppfatninger og dermed handlinger, har det å spille på publikums følelser overbevisningskraft. Teksten er en form for fremtidsrettet retorikk, fordi den forsøker å overbevise om hva en skal tenke og føle om kvinner på veg inn til en abortklinikk (Johannesen et al. 2019:187). Teksten forsøker tilsynelatende slik å etablere en felles situasjonsforståelse om at abort er moralsk galt og å overtale til at «sidewalk counseling» er det riktige å gjøre.

4.2. Oppfordring til å redde «ufødte brødre og søstre»

Putting You to Work Saving Babies

The Pro-Life Action League is eager to share our expertise. See the [Take Action](#) section of this website for practical activities you can do to save babies from abortion in your own community, along with the training and tools you'll need to be most effective.

To be an effective voice for our unborn brothers and sisters, visit the [Learn the Facts](#) section of this website. Arm yourself with the facts, figures, and reasoned arguments you need to share the pro-life message and transform our culture.

Figur 2. Utklipp hentet fra <https://prolifeaction.org/about/>

Figur 2 er et utklipp hentet fra organisasjonens «about the League» side (Pro-Life Action League 2020b). Her beskriver de seg selv som en kilde til ekspertise og kunnskap om hvordan en selv kan ta del i aktivisme mot abort. Bruken av ordet «expertise» kommuniserer en grad av profesjonalitet. Organisasjonen fremstiller seg slik som å ha unik og spesiell kunnskap om tema. En kan forstå dette som en appell til organisasjonens troverdighet, *etos* (Johannesen et al. 2019:193). Gjennom å referere til “see the Take Action section (...)” og “visit the Learn the Facts section (...)” kan en argumentere for at slike tekniske løsninger på hjemmesiden kommuniserer en pålitelighet, fordi kunnskap fremstår som tilgjengelig og ryddig organisert. Bruken av ordet «effective» og gjentagelsen av dette gir positive assosiasjoner. Å være effektiv innebærer at en får til noe på en rask og «god» måte. Å beskrive aktivismen som effektiv innebærer med andre ord et budskap om at kampen mot abort virker. Her kan en hevde at teksten her appellerer til publikum gjennom *logos*, fornuften (Johannesen et al. 2019:200).

Videre i figur 2 står det «our unborn brothers and sisters». Å bruke ordet «our» gir gjenklang til et fellesskap og appellerer slik til publikums følelser, *patos*. Det er ikke *noens*, men *våre*. Slik ordbruk kan vekke sterkere følelser fordi det etableres en relasjon til selvet og til fellesskapet. Å beskrive aborterte fostre som ufødte brødre og søstre forsterker fellesskapsfølelsen og tanken om å ha et felles mål. Bruken av ordet bror og søster viser til familiære forhold. Familie er anerkjent som en verdifull enhet i samfunnet. Søsken er dermed noen en vil ta vare på og beskytte. Slik kan denne ordbruken vekke sterke emosjoner hos mottakeren. Å beskrive aborterte fostre som ufødte brødre og søstre gjentas på flere steder på organisasjonens nettside (Pro-Life Action League 2020g).

Figur 2 er videre et eksempel på hvordan organisasjonen oppfordrer til handling. De appellerer til leseren ved å si fortelle hvordan vedkommende kan forberede seg for å kunne redde babyer. Bruken av ordene «save babies» kan sies å bygge på en forståelse av babyer

som uskyldige og hjelpeløse, og dermed noen som trenger beskyttelse. Ved å oppfordre til å «arm yourself» anvender organisasjonen en form for krigsmetafor. Krig kan forstås som noe nødvendig i tilfeller der et samfunn står i fare. Slik presenteres kampen mot abort som viktig. Publikum oppfordres videre til å ta handling basert på rasjonelle, begrunnede argumenter og fakta. Slik gjentar organisasjonen at de har «riktig» kunnskap om tema, og oppfordrer til handling for å spre denne kunnskapen.

4.3. Vitenskapen om når livet begynner

Biology is clear that at conception, also known as fertilization, a unique organism comes into existence. Since this new life possesses human DNA and is the offspring of human parents, it can only legitimately be described as human life.

Since there is no question that human zygotes, embryos and fetuses are alive, some have attempted to claim that human beings are not “persons” until some threshold is crossed, such as viability, the capacity to feel pain, birth, or even the first year after birth. The merits of such notions could be debated, but it should be clear that they are not based on science but rather on ideology, philosophy, or belief.

As far as observable science is concerned, human life begins at conception.

Figur 3. Utklipp hentet fra https://prolifeaction.org/fact_type/life-in-the-womb/

Figur 3 er hentet fra en av organisasjonens «Learn the Facts» bokser. Pro-Life Action League (2020h) hevder med andre ord at tekst-boksene på denne siden er fakta. Ordet fakta appellerer til publikum gjennom logos, ettersom fakta assosieres med det som er sant. I tekst-boksen argumenterer organisasjonen for at menneskelig liv begynner ved unnfangelse og baserer dette på biologi. Deres argumentasjon fremstilles med dette som å være basert på vitenskapelig bevis. Videre i teksten står det «since there is no question that human zygotes, embryos and fetuses are alive (...)». En slik måte å bygge opp en setning på, innebærer å fremstille påstanden som selvfølgelig. At noe er selvfølgelig, betyr implisitt at motargumenter er unødige eller feilaktige. Mot slutten av andre avsnitt skriver organisasjonen at motargumenter om når menneskelig liv begynner ikke er basert på vitenskap, men ideologi, filosofi eller tro. Her presenteres Pro-Life Action League sin subjektive sannhet som riktig, fordi den er basert på vitenskap, mens andre baserer sine sannheter på «tro» og «ideologi», som fremstilles som mindre gode kilder til fakta.

4.4. Abort som markør på et samfunn i trøbbel

In addition, abortion does not solve the deeper problems that have contributed to having an untimely pregnancy—problems such as low self-esteem, sexual exploitation, unchaste sexual behavior, poverty, lack of education and absence of moral guidance. In fact, the negative effects of abortion can actually compound these problems.

Figur 4. Utklipp hentet fra https://prolifeaction.org/fact_type/where-we-stand/

Figur 4 er hentet fra organisasjonens side om «where we stand». I det andre avsnittet identifiserer organisasjonen det de ser som samfunnets dyptliggende problemer. De forklarer at abort ikke er en løsning på de dypere problemene som forårsaker uønskede svangerskap. Her presenteres abort som en nødvendighet, fordi det ikke løser de «ekte» problemene. De ekte problemene eksemplifiseres med upassende seksuell adferd, mangel på utdanning og fattigdom. Her gjentas et poeng fra figur 1 - at abort ikke er riktig hjelp eller en god løsning. Disse eksemplene har negative assosiasjoner, fordi de gjerne linkes til problemer som et moderne samfunn ønsker å motvirke. Ved å beskrive abort som et middel som *ikke* forhindrer disse dyptliggende problemene, trekker organisasjonen abort inn i en større kontekst av samfunnsmessig nedgangstid. Det presenterer videre kampen mot abort som implisitt selvfølgelig, fordi abort tar liv, uten å gjøre noe med de «ekte» problemene som preger samfunnet, ifølge Pro-Life Action League (2020d). Å presentere samfunnet som noe som er i trøbbel er et sterkt virkemiddel, fordi det er basert på ideer om en uønsket tilstand og en motsetning til en ønsket samfunnsutopi.

5.0. Diskusjon

5.1. Slik er det – derfor bør vi?

I helhet presenterer Pro-Life Action League et bredt spekter av argumenter for abortmotstand. De tilbyr informasjon om organisasjonen, deres budskap, aktivisme og det de anser som fakta om foster og graviditet. Slik kan Pro-Life Action League forstås som en bred og omfattende guide for abortmotstanderes kampsak. Eksemplene som er analysert viser til flere måter organisasjonen appellerer til mottakeren. De spiller på fornuft og faglig argumentasjon gjennom å vise til biologiske «bevis», og fremstiller disse bevisene som å selvfølgelig lede til en slutning. De appellerer til fellesskapsfølelse og moral gjennom å bruke ord som «YOU», «us» og «our». Organisasjonen styrker egen troverdighet som avsender av informasjonen gjennom en velutviklet nettside, tilgjengelighet og ved å referere til egne advokater, lovverk og vitenskap. Ved siden av retoriske virkemidler anvender Pro-Life Action League flere språklige virkemidler som sterke emosjonelle metaforer, fortellinger om nedgangstid og gjennom gjentakelser.

I figur 3 fra analysen skriver Pro-Life Action League:

Biology is clear that conception, also known as fertilization, a unique organism comes into existence. Since this new life possesses human DNA and is the offspring of human parents, it can only legitimately be described as human life. (Pro-Life Action League 2020h)

Denne hevdelsen er et eksempel på det Materstvedt (2018) kaller å gå fra en *er-til-bør* slutning. En slik slutning er basert på filosofisk teori fra David Hume, som hevder at dersom en *er-til-bør* slutning var mulig, ville moralske problemer kunne vært løst på bakgrunn av observerte fakta om virkeligheten (Materstvedt 2018:74). Når Pro-Life Action League hevder at biologien er tydelig på et faktum, derfor er det «åpenbart» at vi bør tenke om embryoer som menneskelig liv – foretar de en direkte slutning fra hvordan noe *er*, til hvordan noe *bør* tenkes om eller handles ut ifra. Poenget med en slik slutning er at den fremstilles som naturlig, selv om den er basert på en normativ vurdering (Materstvedt 2018:21). Vitenskapen kan fortelle når et foster utvikler hjerte, hjerne eller puster selv, men ikke når livet begynner, fordi svaret på det spørsmålet kommer an på hva en anerkjenner som et liv. For Pro-Life Action League (2020h) er det å besitte menneskelig DNA grunnlag for å regnes som et liv, men dette er deres normative syn og ikke et vitenskapelig faktum. Hevdelsen er med andre ord en kommunikasjon om hva som er rett og galt, basert på normative betraktninger, og ikke deskriptive fakta.

I figur 3 fremstiller organisasjonen biologien som en legitim kilde til informasjon, og hevder at andre slutninger om når livet begynner er basert på illegitime kilder som ideologi eller tro. Her underkommuniseres organisasjonens kristenkatolske verdigrunnlag (Pro-Life Action League 2020h). Eksempelet kan slik forstås som en strategi om å ikke synliggjøre det kristne grunnlaget i enkelte argumenter, for å kunne appellere til et ikke-religiøst publikum. I et samfunn tuftet på ideer om rasjonalitet fremstår Pro-Life Action League slik ikke som en radikal, religiøs aktør, men som en rasjonell aktør. Ved å vise til biologi kan dette forstås som at organisasjonen styrker sin troverdighet. Paradokset er likevel, at organisasjonens er-til-bør slutning ikke er vitenskapelig bevist – den er normativ og basert på en kristen vurdering om at liv begynner ved unnfangelse (Den norske kirke 2018).

Pro-Life Action League sin er-til-bør slutning kan forstås i linjer med forskningen til Binion (1997). Binion problematiserer lovverk og abortmotstanderes retorikk som plasserer livets begynnelse ved unnfangelse og hevder å basere det på biologiske bevis. Medisinsk vitenskap estimerer at oppimot 80% av alle befruktete egg aldri resulterer i fullført svangerskap, fordi kroppen utstøter dem av naturlige årsaker (Binion 1997:80). Følger man Pro-Life retorikken der alle befruktete egg regnes som liv, betyr det at mange mennesker dør før de blir født (Binion 1997:68). Hvor skal en da trekke skillet mellom naturlig spontanabort og mistanke om fremprovoserte aborter, dersom abort kriminaliseres? I El Salvador blir flere kvinner som spontan-aborterer eller gjennomgår dødfødsler fengslet for mistanke om selvpåført abort, eller drap, slik myndighetene definerer det (Kolstadbråten 2017).

5.2. Kvinneideal, stereotyper og stigmatisering

Gjennomgående i Pro-Life Action League sin argumentasjon er konstruksjonen av kvinnerollen. Basert på funnene fra analysen kan en argumentere for at organisasjonen operer med to forestillinger om kvinner. Den første er kvinneidealet; at alle kvinner ønsker barn, fordi de er kroppslig disponert til det og dermed «ment til» å få barn. Idealkvinnen er med andre ord en kvinne som elsker alle sine barn og ønsker alle sine (ufødte) barn velkommen (Pro-Life Action League 2020d). Den andre kvinneforståelsen er kvinnen som trengende, slik hun presenteres i figur 1, 2 og 4. Gjennom å oppfordre til aktivisme direkte rettet mot kvinner i uønskede svangerskap, rekonstrueres en idé om at kvinnen ikke er kapabel til å ta moralske valg, eller riktige valg. Forstås dette opp mot forskningen til Sprague og Greer (1998), Beynon-Jones (2012), Crawley et al. (2009), Kumar et al. (2009) og Purcell et al. (2014), kan Pro-Life Action League se ut til å reprodusere en tradisjonell kvinnerolle og en abortdiskurs ladet på den symbolske betydningen av denne rollen. Den tradisjonelle kvinnerollen som

relatert til hjemmet og familien, og dermed morsrollen, idealiseres. Kvinner som velger abort forstås som å ikke leve opp til de forventinger som er tilknyttet idealkvinnen, og blir med dette gjenstand for stigmatisering gjennom skam og diskriminering. Stigmatiseringen bygger på å konstruere denne *andre* kvinnen som å ikke inneha de kjennetegn som er «ønskelig» hos en kvinne, slik også Kumar et al. (2009:628) belyser.

Kvinner som ønsker abort fremstilles videre som ofre for en abortindustri som søker å utnytte dem (Pro-Life Action League 2020e). Dette må kvinnene *reddes* fra, ifølge Pro-Life Action League. Samfunnets underliggende problemer identifiseres med dette i kvinners uvitenhet, usikkerhet og upassende seksuelle atferd (Pro-Life Action League 2020d). Dette er et poeng i forskningen til Sprague og Greer (1998:68): Pro-Life tilhengere plasserer abort i kjernen av en større fortelling om en moralsk nedgangstid i det amerikanske samfunnet. Fordi det er kvinner som blir gravide og som velger abort, blir det også kvinnen som er sentrum for manifestasjonen av dårlig moralsk dømmekraft. Kvinnerollen og abortpraksis tilskrives med dette stor symbolsk betydning.

Produksjonen av idealkvinnen og den umoralske kvinnen kan forstås som reproduksjon av eksisterende forestillinger knyttet til kvinnerollen. Som rolle har det å være kvinne knyttet til seg bestemte forventninger om oppførsel (Goffman 1992). I Pro-Life Action Leagues diskurs kan det se ut til at forventninger til morsrollen sammenstilles med forventninger til kvinnerollen. Tydelig i abortdebatten er at disse forventningene er basert på et konservativt utgangspunkt, der kvinnen relateres til familiesfæren og hjemmet. Denne reduseringen av kvinnerollen fremstilles som naturlig gitt fordi kvinner kan få barn og derfor *bør* de også være hjemme og oppdra barn. En slik fremstilt selvfølgelighet kan problematiseres. Solheim (2007) kaller konstruksjonen av denne snevre kvinnerollen som definert til hjemmet og familien «den moderne kjønnsrevolusjonen». Solheim (2007) ser konstruksjonen av en slik kvinnerolle som et ledd i utviklingen av en ny og moderne kapitalistisk samfunnsorden. Idealkvinnen som motsetning til kvinner som tar abort, kan slik forstås som et middel i en ideologisk kamp om familien, kvinnerollen og kvinnelig seksualitet, som er et sentralt poeng for Kumar et al. (2009), Sprague og Greer (1998) og Binion (1997).

I et samfunn der hva det vil si å være kvinne fortsatt kjempes om, vil den autonome og frittvelgende kvinnen hedres i noen kontekster, men stigmatiseres i andre (Kumar et al 2009:629). Rollestigmatisering som tett knyttet til sosiale sanksjoner, makt og disiplinering blir med dette et sterkt virkemiddel for å forsøke å forhindre abort fra Pro-Life Action League sin side. Organisasjonens skarpe retorikk som spiller på kvinners samvittighet, emosjoner og ideer om

ekte kvinnelighet er et eksempel på abortstigmatisering som del av offentlig, nasjonal og lokal diskurs. Dette reflekterer begrepet stigma fra Goffmans definisjon: at stigma fungerer som middel for sosial kontroll. I denne sammenhengen blir abortstigma et verktøy for makt og dominans ovenfor kvinner, og er derfor et kjønnet fenomen (Tyler & Slater 2018; Purcell et al. 2014). Et eksempel på hvordan diskursen som Pro-Life Action League (2020e) presenterer kan virke stigmatiserende, er deres praksis av «sidewalk counseling» presentert i figur 1. Organisasjonen fremstiller selv denne formen for aktivisme som noe velment, fordi de tilbyr kvinner «nødvendige» og «livsviktige» råd (Pro-Life Action League 2020g). Spørsmålet er om mottakerne av denne formen for aktivisme opplever den som velment, eller som uttrykk for stigmatisering og skam. Det er med andre ord snakk om en diskurs der negative sosiale sanksjoner følger kvinner som velger abort, i kraft av at de ikke lever opp til de uformelle normene som knyttes til det å være kvinne i denne konteksten.

Purcell (2015; Purcell et al. 2014) sin forskning på kvinner og abort viser at abortstigma har store konsekvenser for kvinner som velger abort - både før, under og etter prosedyren. Purcell sin forskning er et eksempel på hvordan det «å inneha en rolle er å være underlagt andres makt», som Johannesen et al. (2019:222) hevder. Gjennom konstruksjoner og reproduksjon av den ideelle kvinnen (og stigmatisering ved å være det motsatte), representerer organisasjoner som Pro-Life Action League hvordan rolleatferd og rolleforventninger ikke bare kan oppleves som ytre press, men også innenfra – fordi normene og verdiene internaliseres i oss (Goffman 1992; Johannesen et al. 2019). Forskningen til Kumar et al. (2009) peker på stigmatisering mot gravide kvinner i form av diskriminering, leger som tar reservasjonsrett, vold, ekskludering og skam. For Kumar et al. (2009) er abortstigmatisering kraftfull fordi dens prosesser virker disiplinerende fra både statlig og lokalt hold, men også gjennom individet selv.

5.3. Å plassere kvinnen i front

Pro-Life Action League (2020d) ser ut til å forstå det slik at dersom abort blir ulovlig, vil ikke aborter finne sted. Kampen mot abort blir dermed fremsatt som en «enkel» løsning på et «enkelt» problem. Forstår man derimot abortspørsmålet i en større kontekst, vil ikke det å forhindre en abort, bety at en forhindrer at kvinner havner i uønskede svangerskap i fremtiden. Det kan med dette stilles spørsmål ved om Pro-Life Action League angriper «problemet» fra feil ende. Abortkampen slik Pro-Life Action League presenterer den, er sentrert rundt at abort er drap og dermed blir kvinnene først i skuddlinjen. I tråd med

forskning til Sprague og Greer (1998), Crawley et al. (2009), Kumar et al. (2009) og Binion (1997) kan dette problematiseres.

Når abortdebatten slik den presenteres hos Pro-Life Action League begrenser spørsmål om abort og rett og galt til de ukene som inngår i et svangerskap, utelates en debatt om hvorfor kvinnen velger abort. Tidligere forskning viser at dette kan anses som et kjennetegn ved abortmotstand globalt. Kvinners opplevelser og erfaringer utelates fra bildet. Ved å redusere abortdebatten til svangerskapsukene, fjernes oppmerksomheten fra forhold ved samfunnet som må være tilstede for å kunne sikre et levende barns velferd. Å forbedre disse forholdene, blir med andre ord ikke gjenstand for problematisering i abortdiskursen. En kan stille spørsmål ved om færre aborter muligens hadde funnet sted dersom organisasjoner som Pro-Life Action League også hadde arbeidet for å forbedre barns og kvinners velferd, sikre sosiale og økonomiske hjelpetiltak og tilgang til seksualundervisning og prevensjonsmidler. Da ville kanskje flere kvinner valgt å fullføre et uønsket svangerskap, eller unngå å havne i et uønsket svangerskap i utgangspunktet. Slike former for «abortkamp» fra Pro-Life siden etterlyser blant annet Sprague & Greer (1998), men slik informasjon om og måter å engasjere seg i kampen mot abort på finnes ikke hos Pro-Life Action League. I lys av dette kan det fremstå som et paradoks at Pro-Life Action League (2020d) mener at seksualundervisning og prevensjonsmidler burde gjøres utilgjengelig. Kritikken rettes her altså ikke mot at organisasjonen er imot abort i seg selv, men hvordan de velger å kjempe mot abort.

5.4. Abortkamp på internett

Som figurene i analysen viser, består Pro-Life Action League sin nettside av bred informasjon som fremstilles som sann, samt forskjellige former for oppfordring til handling. Ved å etablere seg på internett har Pro-Life Action League evnet å bringe sitt budskap til et større publikum, og får dermed større innflytelse til å reproducere egne forestillinger (Bloch 2007). I likhet med Svensson (2012) sin forskning kan organisasjonen forstås som et uttrykk for hvordan politisk deltakelse tilpasser seg nye omstendigheter, og skaper nye former for engasjement. Slik figur 1 og 2 er et eksempel på, oppfordrer organisasjonen til at publikum skal mobilisere seg. Gjennom å presentere sine forestillinger om abort på en overbevisende måte, legitimerer organisasjonen å ta handling (Castells 1998). Sentralt for Purcell (2014) sin forskning er at organisasjoner og media utgjør en viktig aktør i produksjonen av politiske syn som blir «normalen». Å offentlig kunne vurdere kvinners reproduktive valg, ytre mening om disse og utelate deler av kvinnelige erfaringer, er en måte abortstigma og kvinnesdisiplinering finner sted gjennom internett. Det er Pro-Life Action League et eksempel på.

I videre linjer fremstår Pro-Life Action League som et eksempel på at hvordan politiske ytringer på internett kan påvirke individer, men også lokal politikk. «Den virtuelle verden blir den virkelige verden», som Castells beskrev det (1998:379). Politisk debatt på internett foregår ikke i et vakuum. Pro-Life Action League sine ytringer på internett oppfordres til å omsettes til handling. Slik kan endringen av abortloven i Alabama være et eksempel på at «virtuell» politikk og politikk i den virkelige verden ikke er uavhengige av hverandre (Pletten 2019). Pro-Life Action League kan med dette stå som et eksempel på hvordan digital teknologi har blitt en arena for politiske ytringer og handlingsmobilisering, slik også Svensson (2012) sin forskning belyser. Som organisasjon etablert på internett, har Pro-Life Action League slik makt til både å ytre, men også å påvirke og endre. Dermed kan Pro-Life Action League sies å representere et prinsipp ved nettverkssamfunnets tid, der interaksjonen mellom nettet og selvet er med på å forme samfunnet, slik Castells (1998:372) sa det.

5.5. Selvfølgelig er det slik. Eller?

Språket er et verktøy for overbevisning og makt (Foucault 1970; Fairclough 2005). Makten er særlig sterk i den grad en diskurs utgir seg for å si det sanne, som tas for gitt og som dermed ikke problematiseres. Gjennomgående i Pro-Life Action League sin retorikk slik den er presentert i figurene, er at organisasjonen fremsetter sitt syn på abort og implisitt kvinner, som det riktige og selvfølgelige. Eksempelvis, i figur 3 står det: «biology is clear that» og «it can only legitimately be». Lignende eksempler finnes også i figur 1. I sum kan empirien hevdes å virke overbevisende. Pro-Life Action League sine forestillinger skapes gjennom et mangfold av språklige virkemidler, og reproducerer allerede eksisterende forestillinger knyttet til kvinnerollen. På en nettside som tilsynelatende har svar på alt, og beskriver Pro-Life budskapet fra mange vinkler, kan en lett bli blind på hvilke aspekter ved abort og kvinnesyn som ikke tas hensyn til.

Fra Pro-Life Action League sitt synspunkt kan det virke som at dersom de lykkes i å kriminalisere abort, så vil abortproblematikken også forsvinne. Statistikk forteller derimot at i land der abort er ulovlig eller vanskelig å få tilgang til, forekommer et høyt antall av ulovlige og utrygge aborter (Schulte-Hillen, Staderini & Saint-Sauveur 2016; World Health Organization 2017). Ifølge Leger Uten Grenser (u.d) dør minst 22.000 kvinner hvert år som følge av utrygge aborter. Det gjør utrygge aborter til en av de fem største årsakene til mødredødelighet i verden. De fleste av disse skjer i land der abortlovgivningen er mest restriktiv. Informasjon som dette finnes ikke på Pro-Life Action League sin nettside. Det kan fremstå paradoksalt at en organisasjon som beskriver seg selv som å inneha ekspert-kunnskap

om aborttematikk, ikke informerer om at ulovlig aborter har skadelige eller dødelige konsekvenser for jenter og kvinner.

I figur 4 hevder Pro-Life Action League at abort ikke løser samfunnsproblemer, som mangel på utdanning og fattigdom, men heller forverrer slike forhold. Dette argumentet beskrives uten å henvise til hvor de har hentet denne informasjonen fra, og kan dermed fremstå bunnløs. Tall fra FN-Sambandet (2019) viser at kvinners tilgang til utdanning, jobb og likestilling har vært viktig for å redusere fattigdom på verdensnivå. En del av dette er muligheten for kvinner til selv å velge hvor mange barn de ønsker, og når de ønsker dem (FN-Sambandet 2019). Med andre ord utgjør tilgangen til reproduktive rettigheter en del av kampen mot fattigdom i verden, snarere enn å forårsake eller forverre den slik Pro Life Action League hevder.

6.0. Avslutning

I lys av funnene fra analysedelen og diskusjonsdelen hevdes det at Pro-Life Action League bygger sitt budskap på grunnen av et felles mål og en kamp for å kunne returnere til et godt moralsk samfunn. Abort forstås her som den ytterste konsekvens av moralsk nedgangstid og kvinnen som bærer av den.

6.1. Hvilke forestillinger om kvinner og abort skisseres av kristne abortmotstandere?

Denne oppgaven har søkt å forstå og presentere et svar på *hvilke forestillinger om kvinner og abort skisseres av kristne abortmotstandere* med Pro-Life Action League som case.

Organisasjonen skaper implisitt og eksplisitt en forestilling om at kvinner gjør rett i å føde barn, til tross for om de ikke skulle ønske det selv. Idealkvinnen presenteres som en mor som ønsker alle sine ufødte barn velkommen og elsker dem (Pro-Life Action League 2020d). At noen kvinner ikke ønsker å fullføre et svangerskap eller å bli mor, anerkjennes ikke som et legitimt eller kvinnelig valg. I ytterste konsekvens er kvinnens eget ønske irrelevant, fordi fosterets menneskeverd alltid skal være størst, ifølge Pro-Life Action League.

Organisasjonens kvinnesyn kan ses som et uttrykk for det Solheim (2007:69) beskriver som en symbolsk konstruksjon av idealkvinnen, som er høyst avgrenset og spesifikk, og som det Kumar et al. (2009) beskriver som en ideologisk kamp om kvinneverdenen. De kvinnene som ikke passer inn i abortmotstandernes forestilling om idealkvinnen, plasseres i et kvinnesyn der hun forstås som inkapabel til å ta de riktige valgene for seg selv. En slikt kvinnesyn innebærer stigmatisering som følge av «feil» rolleutøvelse. Pro-Life Action League skisserer med andre ord to forestillinger om kvinner – der den ene er den riktige og den andre er på moralsk avveie.

Abort skisseres som det tydeligste eksempelet på et samfunn på en veg ned en moralsk blindvei. Kampen for å stanse abort ses med dette på som den viktigste kampen å ta. Slik får abort stor symbolsk verdi. Dette er tidligere forskning også tydelig på. Gjennom forskjellige argumenter presenteres abort som ensidig og galt - uavhengig av svangerskapets årsak og bakgrunnen for kvinnens valg om abort. Organisasjonen ser ikke det at kvinner ikke ønsker barn, som en legitim grunn til abort (Pro-Life Action League 2020i). Forestillingen om abort som en fallgrube som kvinner må ledes bort i fra, linkes til samfunnets moralske nød, dyptliggende strukturelle problemer og kvinnesynet som helhet. Med Pro-Life Action League som case, kan en i tråd med Crawley et al. (2009) og Kumar et al. (2009) hevde at abortdebatt og abortmotstand ikke først og fremst handler om den medisinske prosedyren i seg selv, men

om en symbolsk kamp om kvinnerollen. Derfor blir abortkampen også scene for stigmatisering ovenfor det kvinnelige kjønn.

Forestillingene om kvinner og abort som Pro-Life Action League skisserer, skapes gjennom flere språklige virkemidler. Organisasjonens valg av ord, gjentakelser, bruk av skarpe metaforer, den retoriske appelleringen til publikums fornuft og følelser, reproduksjon av tradisjonelle rolleforventninger, etablering av egen troverdighet og etablering av «fakta», gir sammen en overbevisende kraft. Virkemidlene setter sammen en diskurs om abort som presenteres som meningsfull og selvfølgelig. Det er i denne *selvfølgeligheten* Pro-Life Action League får sin makt:

A much more effective strategy for maintaining power is to have those who are dominated believe that they have no realistic alternatives, that their subordination makes sense or is natural. A world view that legitimates domination is most powerful when it is transparent, when it does not call attention to itself, but rather appears to be a matter of common sense (Sprague & Greer 1998:75).

Å fremstille det å fullføre et (uønsket) svangerskap som en plikt i kraft av at man er kvinne, legger maktfulle føringer på hva det betyr å være kvinne, og dermed hva samfunnet kan (skal) forvente av deg. Det miskjenner kvinners opplevelser, meninger og valg som legitime og riktige for en kvinne. Pro-Life Action League (2020d) hevder at de ønsker å hjelpe kvinner til å ta det riktige valget. En kan stille spørsmål ved om kvinner gis et valg, dersom organisasjonen lykkes i å gjøre abort ulovlig.

6.2. Behov for videre forskning

Feministisk problematisering av den tradisjonelle kvinnerollen har over tid blitt godt etablert innenfor sosiologien. Forskning på politisk makt og diskurs på internett er også på vei dit. Kanskje har denne oppgaven pekt på behovet for mer forskning på sammensetningen av de to. Frie aktører på internett har stor påvirkningskraft, og politiske ytringer på det virtuelle internett kan få store konsekvenser der de omsettes til politisk handling i den virkelige verden. Organisasjoner som Pro-Life Action League arbeider for å innskrenke kvinners reproduktive rettigheter. Lignende tendenser finnes også utenfor USA, som her i Norge (Kristelig Folkeparti u.d; Kaluza 2019).

Abort har lenge vært, og fortsetter å være et kontroversielt og verdiladet tema. Det gjør både debatt og forskningen utfordrende. Denne oppgaven har pekt på hvordan en diskurs som fremstiller abort som grunnet i kvinnerollen og dens betydning, går på bekostning av en

debatt om de mange årsaker til hvorfor kvinner havner i uønskede svangerskap, og hvorfor de ikke ønsker å fullføre dem. Å gjøre abort tilnærmet utilgjengelig, har vist seg å ha store konsekvenser for kvinners liv og helse (FN-Sambandet 2019, World Health Organization 2017). En kan i lys av dette hevde at videre forskning på abortdebatten og dens konsekvenser er viktig.

7.0. Litteraturliste

- Abortloven. (2019). Lov om svangerskapsavbrudd (LOV-2019-06-21-44). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1975-06-13-50>
- Agenda Europe. (2020, u.d). Abortion. Hentet fra <https://agendaeuropa.wordpress.com/abortion/>
- Bahus, M. K. (2019, 15. januar). Abortloven. Hentet fra <https://snl.no/abortloven>
- Beynon-Jones, S. M. (2012). Expecting Motherhood? Stratifying Reproduction in 21st-century Scottish Abortion Practice. *Sociology*, 47(3), s. 509-525. Hentet fra <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0038038512453797>
- Binion, G. (1997). Feminist Theory Confronts US Supreme Court Rhetoric: The Case of Abortion Rights. *International Journal of Law, Policy and Family* 11(1). Oxford University Press. s. 63-85. Hentet fra <https://academic.oup.com/lawfam/article-abstract/11/1/63/932769?redirectedFrom=fulltext>
- Bloch, J. P. (2007). Cyber Wars: Catholics for Free Choice and the Online Abortion Debate. *Review of Religious Research*, 49(2), s. 165-186. Hentet fra https://www.jstor.org/stable/20447487?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Castells, M. (1998). Conclusion: Making Sense of our World, i *The Information Age: Economy, Society and Culture*. Volume III: End of Millennium. Malden/Oxford: Blackwell Publishers, s. 355-380.
- CNN. (2020, 7. mai). Roe v. Wade Fast Facts. Hentet fra <https://edition.cnn.com/2013/11/04/us/roe-v-wade-fast-facts/index.html>
- Crawley, S. L., Willman, R. K., Clark, L. & Walsh, C. (2009). Making Women the Subject of the Abortion Debate: A Class Exercise that Moves Beyond “Pro-Choice” and “Pro-Life”. *Feminist Teacher*, 19(3), s. 227-240. Hentet fra <http://www.jstor.org/stable/40546102>
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2010, 15. januar). Forskerrollen. Hentet fra <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Medisin-og-helse/Kvalitativ-forskning/5-Forskerrollen/>
- Den norske kirke. (2018, 28. november). Abort. Hentet fra <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/diakoni-og-samfunnsansvar/abort/>

- Fairclough, N. (2005). Discourse in Processes of Social Change: 'Transition' in Central And Eastern Europe. *B.A.S. British and American Studies 11*, s. 9-34. Hentet fra <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=172800>
- FN-Sambandet. (2019, 3. desember). Befolkning, migrasjon og urbanisering. Hentet fra <https://www.fn.no/tema/fattigdom/befolkning>
- Foucault, M. (1970). *Diskursens orden*. Spartacus Forlag A/S, Oslo 1999. Hentet fra <https://www.nb.no/items/792ffd7c359cd61a5fb1792fa79beaa0?page=0&searchText=diskursens%20orden>
- Foucault, M. (1982). The Subject and Power. *Critical Inquiry*, 8(4), s. 777-795. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/1343197>
- Gimse, L. M. (2019, 15. Mai). Alabama har vedtatt USAs strengeste abortlov. Hentet fra <https://www.dagbladet.no/nyheter/alabama-har-vedtatt-usas-strengeste-abortlov/71079829>
- Goffman, E. (1992). Vårt rollespill til daglig. En studie av hverdagslivets dramatik. Pax Forlag A/S, Oslo.
- Johannesen, L.E.D., Rafoss, T.W. og Rasmussen, E.B. (2019). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kaluza, S. (2019). *Abortkamp – maktkamp*. Res Publica.
- Kolstadbråten, I. M. (2017, 14. desember). El Salvador: Teodora skal ha født et dødt barn – fikk 30 år i fengsel. Hentet fra <https://www.nrk.no/urix/spontanabort-og-dodfodsler-straffes-med-lange-fengselsstraffer-i-el-salvador-1.13813723>
- Kristelig Folkeparti. (u.d.). Abort. Redusere antall aborter – et felles prosjekt. Hentet fra <https://www.krf.no/politikk/politikk-a-til-a/helse/abort/>
- Kumar, A., Hessini, L. & Mitchell, E. M. H. (2009). Conceptualising Abortion Stigma. *Culture, Health & Sexuality*, 11(6), s. 625-639.
- Leger Uten Grenser. (u.d.). Utrygg abort: Livsfarlig og glemt. Hentet fra https://legerutengrenser.no/glemte-kriser/utrygg-abort.html?gclid=CjwKCAjwkun1BRAIEiwA2mJRWaZ9-06HL_LerpZCl_EGyecXtHPhkQn58NrBGKGryMIJ566kkoCE8RoCeaEQAvD_BwE
- Materstvedt, L. J. (2018). *Vitenskap, etikk og politikk*. Bergen: Fagbokforlaget.

Midré, G. (2009). Grounded Theory: Klassikerne, revisjonistene og den vitenskapsteoretiske diskusjonen i samfunnsfagene. *Sosiologisk tidsskrift*, 17, s. 240-260.

NRK. (2018, 19. juni). *Abort – lovlig eller ulovlig?* [Videoklipp]. Hentet fra https://www.nrk.no/video/dette-er-landene-hvor-abort-er-lovlig-og-ulovlig_f03629f4-6f26-406f-8bb7-e0dbb0fb2ca3

Pletten, C. (2019, 22. juni). De har slåss mot abortloven i 46 år. Nesten ingen trodde de ville lykkes. Helt til nå. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/verden/i/kJd9eB/de-har-slaass-mot-abortloven-i-46-aar-nesten-ingen-trodde-de-ville-lykkes-helt-til-naa?>

Pro Life Action League. (2020a, u.d). Pro-Life Action League. Empowering YOU to get active in the fight against abortion in your own community. Hentet fra <https://prolifeaction.org/>

Pro Life Action League. (2020b, u.d). About the Pro-Life Action League. Hentet fra <https://prolifeaction.org/about/>

Pro Life Action League. (2020c, u.d). How to Share the Message. Hentet fra https://prolifeaction.org/fact_type/share-message/

Pro-Life Action League. (2020d, u.d). Where We Stand. Hentet fra https://prolifeaction.org/fact_type/where-we-stand/

Pro-Life Action League. (2020e, u.d). Save Babies With Compassionate Sidewalk Counseling. Hentet fra <https://prolifeaction.org/action/swc/>

Pro-Life Action League. (2020f, u.d). Past Events. Hentet fra <https://prolifeaction.org/past-events/>

Pro-Life Action League. (2020g, u.d). Keep Your Pro-Life Outreach Going During the Covid-19 Crisis. Hentet fra <https://prolifeaction.org/action/covid/>

Pro-Life Action League. (2020h, u.d). Life in the Womb. Hentet fra https://prolifeaction.org/fact_type/life-in-the-womb/

Pro-Life Action League. (2020i, u.d) Pro-Choice Arguments. Hentet fra https://prolifeaction.org/fact_type/pro-choice-arguments/

- Purcell, C. (2015). The Sociology of Women's Abortion Experiences: Recent Research and Future Directions. *Sociology Compass* 9(7), s. 585-596. Hentet fra <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/soc4.12275>
- Purcell, C., Hilton, S. & McDaid, L. (2014). The Stigmatisation of Abortion: A Qualitative Analysis of Print Media in Great Britain in 2010. *Culture, Health & Sexuality*, 16(9), s. 1141-1155. Hentet fra <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13691058.2014.937463>
- Ryghaug, M. (2002). Å bringe tekster i tale – mulige metodiske innfallsvinkler til tekstanalyse i statsvitenskap. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 18, s. 303-329. Universitetsforlaget.
- Salai, S. (2017, 26. januar). "Racketeer for Life": Joseph Scheidler on the pro-life movement's earliest days. Hentet fra <https://www.catholicworldreport.com/2017/01/26/racketeer-for-life-joseph-scheidler-on-the-pro-life-movements-earliest-days/>
- Schulte-Hillen, C., Staderini, N. & Saint-Sauveur, J. (2016). Why Médecins Sans Frontières (MSF) provides safe abortion care and what that involves. *Conflict and Health* 10(19). Hentet fra <https://conflictandhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13031-016-0086-5>
- Solheim, J. (2007). Den moderne kjønnsrevolusjonen, i *Solheim: Kjønn og modernitet*. Oslo: Pax Forlag, s. 67-85.
- Sprague, J. & Greer, M. (1998). Standpoints and the Discourse on Abortion. The Reproductive Debate. *Women & Politics*, 19(3), s. 49-80. Hentet fra https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J014v19n03_03
- Svensson, J. (2012). Social Media and the Disciplining of Visibility: Activist Participation and Relations of Power in network Societies. *European Journal of ePractice*, s. 16-28. Hentet fra <http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A676540&dswid=6592>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 3. utgave, Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Tjora, A. (2018). *Viten skapt. Kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Tyler, I. & Slater, T. (2018). Rethinking the sociology of stigma. *The Sociological Review Monographs*, 66(4), s. 721-743. Hentet fra

<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0038026118777425>

World Health Organization. (2017, 28. september). Worldwide, an estimated 25 million unsafe abortion occur each year. Hentet fra <https://www.who.int/news-room/detail/28-09-2017-worldwide-an-estimated-25-million-unsafe-abortions-occur-each-year>

Ziebertz, H. G. & Zaccaria, F. (Red.) (2019). *Euthanasia, Abortion, Death Penalty and Religion – The Right to Life and its Limitations*. Springer International Publishing. Hentet fra <https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-319-98773-6#about>

